

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сант.

ДРЖАЊЕ ГРЧКЕ

— Поводом догађаја у Атини —

Међународни положај Грчке, у вези са садашњим европским догађајима, постао је и негодан и критичан. Њени управљачи, недовољно политички израђени и под утицајем предрубења и предрасуда, игнорисали су и изгледа дефинитивно одбацили у слове унутрашње сређености и спољашње коректности своје земље. Садашња влада Грчке, влада Ламбросова, потекла, као и многе њене претходнице, из примања привилегованих концепција о политици земље у данашњим ратним приликама у Европи, поведла је политику, чије се тенденције не слажу с прокламованом неутралношћу. Она је, спроводећи конзервативно политику својих претходница, одбила захтев Споразумних Сила у питању предаје ратног материјала.

Захтев Споразумних Сила циљао је за тим, да се неутралност Грчке не ишчаури, у ишчекиваном моменту, у отворено непријатељство. Својим држањем према Бугаро Немцима, садашња Грчка, са политиком Скулудиса, Гунариса, Калогеропулоса и Ламбросова, дала је и сувише доказа о оваквим тенденцијама. Предвиђајући све то, а имајући при томе крвавог искуства са бугарском «неутралношћу», Споразумне Силе су се решиле, да би отклониле сваку опасност по своје интересе, на примену потребних строжијих мера безбедности, искористивајући своје право контроле и чувања народних прерогатива. На супрот овим мерама Ламбросова влада је оставила своје одбијање испуњења захтева и мобилизацију такзованих резервиста. Таква поступак значајно је признање непријатељске политике ишчекивања zgodног момента и дао је повода и право на примену принудних мера.

Свој оправдани захтев за предају ратног материјала, као и све раније захтеве, Споразумне Силе поткрепиле су неопитним доказима о извесним радњама разних грчких влада, у конкретном случају владе Ламбросове, у питању држања према зараћеним странама. Својом сумњавом политиком грчка је

влада поступно скидала веома тенденциозних уверавања о грчкој неутралности, и на крају изазвала бојазан, да је она опредељена у корист Централних Сила. Апстрахујући тугаљиво питање снабдевања непријатељских сумарена на извесном тачкама грчке обале, предаја ратног материјала Бугаро-Немцима није могла проћи без потребног коментара и логичних закључака. Ако тај материјал није био потребан Грчкој, кад је имао да послужи Бугаро-Немцима противу Сила Споразума, па чак и противу грчке савезнице, а овај сада, кад он има да послужи Грцима за протеривање Бугаро-Немаца с грчке територије у корист Споразумних Сила, витално питање земље, — онда се одбијање захтева за предају ратног материјала морало сматрати плодом једне свесно и с планом вођене спољашње политике.

Оправдане принудне мере, предузете у циљу извојевања безусловног извршења захтева Споразумних Сила, истерале су на чистину Ламбросову владу и њену политику осветлиле светлошћу праве истине. Крвав отпор, са једним озбиљним изгледом на још веће срозавање Грчке, најубедљивији је доказ о томе, да је грчка неутралност скривала у себи политику ишчекивања zgodног момента, политику опредељености Грчке у овом рату на штету Споразумних Сила.

Мере команданта средиземних ескадри, адмирала Дартижа Фурне-а, предузете од пре пет дана и примењене у грчкој престоници, представљају потребне и корисне мере безбедности. Оне имају задатак да грчку неутралност сведу у њене границе и отклоне сваку опасност и непријатност од непријатељских тенденција политике садашње грчке владе. Ма колико биле крваве, оне ће у сваком случају бити врло корисне. Њихова примена према политици грчке владе, диктована потребом прочишћавања загушљиве ситуације у Грчкој и разбистравања њене сумњиве политике, доказује, да крваво искуство с бугарском «неутралношћу» није остало

без поука, и да се не треба више плашити негодних и опасних изненађења.

Грчка штампа

«Нова Алитија». Шта ће сада бити? Одговор на то питање врло је лак. Адмирал Фурније, двоубо јак, захтевао да се изврше његова тражења, и то у најкраћем року. А они у Атини, двоубо слаби, мораће безусловно да изврше све захтеве које му буде диктирао Споразум. Јер се сада неће решити само питање о предаји ратног материјала. Ставиће се на решавање и сва нерешена питања, која ће се морати једном за свагда решити. Намера је била да се не почиње са употребом силе. Али кад је први корак учињен, остали су лаки. Искрцани се одреди повукоше, али се не вратише на лађе. А и кад би се укрцали, они се опет могу врло брзо искрцати и појачавати се стално. И време је већ да Споразум сврши једном с онима у Атини, јер је се досад довољно бавио њима, и јер не може престано обраћати своју пажњу према оном куту Балканском Полуострва. Примирје ће бити последња станица у дугим напорима Споразума око свог ослобођења од грчке сметње.

«Маведонија». Они бедници у Атини можда мисле да се свете над Споразумом чинећи ове лудорије. Колико се варају! Какву ће штету имати Споразум, ако се створи још један фронт поред толико других? Шта се има Споразум бојати од смешне претње једне гомиле разбојника, које могу приковати за њихова места неколико пукова и неколико топова? На жалост, само је Грчка она која ће платити — и бојимо се платиће врло скупо — цео рачун због велике лудости атинске деспотије.

Несрећна Грчка, која је после триумфа од 1912. и 1913. очекивала да види остварене највише националне снове своје, гледа сада како је растрзава дивљи грађански рат и како се излаже највећој опасности једино с тога што је то била воља Константина, Скулудиса, Гунариса и генералштаба. Језа нас хвата кад помислимо у какву језовиту провалију бацаше нашу несрећну Отаџбину у какву су трагичну несрећу спремили за њу нечасни издајници, несрећа коју се не би усудили да замисле ни сами Бугари, који се сигурно подруљиво смеју због свега онога што се дешава у трагичној грчкој престоници

Пол-Луј

Писмо из Битоља

Бугарско-немачки односи

Битољ, 20. новембра.

Још од првих дана свога крвавог режима у Битољу, наступиле су диференције и сукоби између Бугара и Немаца, чије је последње имао скупо и тешко да поднесе кукавни српски живаљ. У почетку су војне и цивилне власти ових модерних варвара покушавале, да прикрију и изгледе све јаче сукобе, а касније су и саме долазиле у конфликт и најзад је затегнутост односа између ових модерних савезника постала јавна ствар.

Неслагање и раздор између Бугара и Немаца испољавали су се у свему и свачему. Сукоби су узели нарочито жешћи карактер, када је отворена хајка на имовину мирних српских грађана. И Немци и Бугари грабили су се ко ће више упљачкати. Бугари, сходно својем дивљачком и крвожедном карактеру нису били вољни поделити плен са својим савезницима, и зато су почели отворено роптати на ове. Није био један случај да су се приликом плачке потукли бугарски и немачки војници и да су често морале интервенисати власти ради изглађења сукоба. При свем том слагали су се увек, кад је требало извести какво насиље или недела над кукавним нашим народом.

У погледу интервентара, хапшења, протеривања и убијања мирних грађана оставили су Немци Бугарима одрешене руке и пуну слободу акције. Али су зато сами реквирирали лавовски део животних намирница, нарочито стоку и брашно. Уз то су се Немци сместили у најлепшим зградама битољским, које су снабдели наменштајем, упљачканим по целом Битољу. Због овога је често долазило до сукоба између Бугара и Немаца и њихови односи постајали су све гори сваки даном.

Ево једног примера, који то врло лепо илуструје. Један бугарски официр беше се сместио у једној врло лепој кући, украсивши је стварима, покупљеним силом по Битољу. Један немачки капетан, стигавши у Битољ и тражећи стан највеће случајно на кућу овог бугарског официра. Пошто је разгледао стан, овај му се допадне и он не говорећи ништа оде у немачки штаб и затражи, да му се дотични стан стави на расположење. Немачки штаб упути налог бугарском штабу, који изда наредбу својој офациру, да одмах уступа стан Немцу, што је овај и учинио.

Као други пример бугарско-немачких односа нека послужи сле-

ПРЕТПЛАТА ИЗЛОЗИ :

Месечно 3 франка, тромесечно 9 франка, годишње 36 франка

ЦЕНА ОГЛАСИМА :

Ситни огласи 0.20 фран. од петитног реда, већи огласи по погодби. Новац се подлаже државним комесарима и дипломатским заступништвима.

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ

Пошту слати преко Краљ. Срп. Генерал. Консулата у Солуну.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

Стан редакције Коломбо улица бр. 33 Salonique

Поједани бројеви се могу добити у Солуну код агенције «Друштва грчке штампе» улица Булгариком бр. 5, близу главне поште.

деће. Познато је, да су Немци отпочели грађење једне железнице између Грацког и Битоља, коју пак нису завршили. Тако је саобраћај Битоља са осталим деловима подјарљене Србије остао веома тежак. Саобраћај су вршили поглавито немачки аутомобили, који су превозили немачке официре и војнике, па у почетку и бугарске. Али наскоро по окупацији Битоља немачки штаб издаде наредбу, да Бугари немају више приступа у аутомобиле услед њихове «нечистоће и прљавштине». И тако су Бугари морали пешке ићи на коњима ићи преко кршева Бабуне, срећући уз пут аутомобиле са Немцима, који су их подруљиво посматрали.

Немци су уопште Бугаре третирали као нижу расу, управо као дивљаке. С њима су се врло мало опходили и у последње време нису се ни поздрављали с њима на улицама, кад би се срели. Између Бугара и Немаца долазило је врло често до туче, које су се кад-кад и крваво свршавале. Једном приликом, између бугарских и немачких трупа на Бабуни дошло је до крвавог окршаја, где је било много мртвих и рањених.

Односи су постали најгори у последњим данима, пред евакуацију Битоља, а после страшних пораза, које су Бугаро-Немцима задале српске и савезничке трупе. Док су масе бугарских и немачких рањеника пролазиле кроз Битољ, могле су се видети врло занимљиве, често комичне сцене. Ако би се случајно срели бугарски и немачки заробљеници, долазило је до опорних узајамних псовки и грдњи, које су се често претварале у тучу.

Бугари су Немце окривљавали, што су их увукли у рат и упропастили (!) а Немци су опет називали Бугаре кукавицама и свалживали на њих кривицу, за претрпљене поразе.

Горе наведени подаци су потпуно аутентични и илуструју најбоље односе Бугаро-Немаца.

Један Битољац.

Догађаји у Атини

— Ситуација је стално иста —

Синоћ је у солунско пристаниште стигао француски пароброд «Ернест Ренан» који је довео многе Грке и Французе избегле из Атине. Већина од ових лица беше се у почетку склонила у француско посланство у Атини, па су за тим ноћу успели да умакну и у понедеоник су се укрцали на брод. Међу њима је породица генерала Данглиса, дописник «Хавасове агенције» у Атини, г. Вендирис директор «Па-

триса. многи грчки официри итд. Према исказима ових у петак и суботу владала је неописана паника у Атини. Г. Вендирис је изјавио да су се нереди ових да-пренели на околна сели, до Патисије.

Гомиле резервиста размилеле су се по вароши и околини и отпочели су пљачкање венизелитичких домова. Сви директори либералних листова ухапшени су и малтретирани. Најгоре су прошли директор „Естије“ г. Кирос и „Неа Елас“ г. Стаматиу, јер су покушали да се одупру. Директора „Астира“ г. Булаханиса хтели су на улици линчовати зато што је рекао, да се он ничега не боји. Затворили су га и киче на разне начине. Огроман број угледних лица ухапшен је досада. Како прича г. Вендирис, у затвору је и председник атинске општине г. Бенахис.

Према новим исказима, резервисти су напали и јако оштетили и француску археолошку школу.

У недељу око 11 часова пре подне био је у Атини погреб 27 војника и цивилних изгинулих у борбама изнад вароши у петак.

У недељу изјутра гомила жена и деце беше дошла пред краљев дворца и преклињаше га, да њихове мужеве и браћу пусти у слободу и да обустави убијања Венизелита. Краљ се показао неумољив. По његовој наредби краљева гарда растерала је масу жена и деце, који су викали бежећи: „Ми смо Грци не убијајте нас.“

Савезничке трупе окупирале су варош Пиреј, у којој влада савршен ред. Савезничка контрола врши се стално. Брежуљак Кастела, који спаја Пиреј са новим Фалером заузет је од Савезничких трупа.

Венизелитички листови не излазе од недеље. Остали атински листови триумфују због велике победе над венизелитима. Међу тим сви су врло умерени према Споразуму и изражавају потребу мирног и брзог решења ситуације. „Неа Имера“, у уводном чланку изјављује, да Грчка није хтела манифестовати никакво непријатељство према Споразуму, већ само своју чврсту одлуку, да буде слободна и независна. „Грчка је готова, пише тај лист, да по сведочи Споразуму пријатељска осећања, ако овај пристане да се отресе венизелитичких клеветника и престане да тиранише земљу.“ „Атине“ држе, да после

конференција министара Споразума са адмиралом и г. Ламбросом, „лебдећа“ питања регулисаће се дипломатски. „Акрополис“ доноси, да су министри Споразума добили од својих влада наредбу да се покажу помирљива духа (!).

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Француски коминико

Париз, 23. нов.

Немци су извршили један мали напад на француске положаје северно од седа Во а али је пропao. Французи су имали заробљенике. У току дана средња артиљеријска борба на разним секторима фронта.

Италијански коминико

Рим, 23. нов.

На фронту Тријента артиљеријска борба, у долини Адиже и Астико и сукоби патрола на платоу Азијаго. У зони Гориче између 20 и 21. новембра, Немци су извршили један изненадан напад на наше положаје северно од Св. Катерине, али је покушај пропao благодарем присебношћу наших трупа и брзој интервенцији артиљерије.

И поред рђавог времена на Карсу је наша артиљерија јако дејствовала. непријатељски авијатичари бацили су неколико бомби на Монтфалконе. Није било жртава ни штете.

Енглески коминико

Лондон, 23. новембра.

Јужно од Лова, један немачки напад, који је извршен после јаког бомбардовања, пропao је сасвим.

Доцније. — У току дана непријатељ је јако бомбардовао секторе код Лова и Иара. Наша је артиљерија одговарала са истом интензивношћу.

Авијатика. — Наши су авијатичари показали велику активност вршећи извиђања у кооперацију артиљерије и бомбардовали су између осталих објеката и једну железничку станицу и један аеродром. У ваздушним сукобима, уништили смо два непријатељска аероплана. Један од њихових апарата паде.

Немачки планови

Лондон, 23. нов.

„Дејли Њус“ пријатно исмејава планове Немачке, по којима има да прикупи сву снагу и да напролеће зада један велики удар Енглеској предузимајући офанзи

Остали краљеви органи пишу у истом смислу.

Према извесним обавештењима из Гревена, банле резервиста потпомогнуте гарнизonom у Клепурману спремају се да нападну Гревену са 600 људи.

ву против Кале и једну поморску борбу од великог замахаја. На тај начин мисли да одвоји Енглеску од континента и да искрца војску на енглеске обале.

„Дејли Њус“ примећује да је овај план потпуно романтичан и достојан кајаера који управља судбином Немачке.

Па где је немачка флота која би могла да блокира Енглеску? Је ли она што се крије у Килском пристаништу? Или пак постоји каква нова флота?

Што се тиче офанзиве против Кале, први покушај те природе је скупо стао немачку војску. Не водећи рачуна да је енглеска војска постала од тада много јача, идућег пролећа она ће бити у стању да оправда сва обећања.

Немци могу још да се баве илузијама, закључује лист, горка стварност ће им ускоро отворити очи.

Енглески авајатичари

Лондон, 23. нов.

Издао је коминико о акцији британских авијатичара на француском фронту. Ономад су два наша аероплана нападнута од непријатељских, којима су се одмах придружила још 6 других. После пет минута огорчене борбе у ваздуху, два непријатељска аероплана су се сама спустила. Борба је трајала свега 15 минута и сви непријатељски аероплани морали су се повући. Наши апарати вратили су се неомштењени.

Брусиловљева офанзива

Лондон, 23. нов.

Један енглески кореспондент на јужном руском фронту телеграфише своме листу, да скорашње проширење јужног фронта на линију паралелну са источном границом Трансилваније и снажна офанзива Брусиловљева на фронту Карпата почели су већ да изводе одлично дејство на ситуацију у Молдавији.

Захваљујући сталним напорима Русија је проширила своју линију ка југу за 130 миља у плавинским пределима, где су жељез-

ничке линије ретке и где су путеви готово непроходни услед јесењих киша. Војска Брусилова не само штити Молдавију, већ њихов офанзивни покрет доводи у опасност лево крило армија Фалкенхајнових. Између Молдавије, вароши Окно и жељ. станице Ксикесене операције Брусиловљеве приближују се фронту Влашкџе.

Изјава савезничких влада

Лондон, 23. нов.

Енглеска влада у споразуму са владама Француске, Русије и Италије учинила је следећу изјаву: „Савезници Белије придружују се протесту те земље која је упућена владама и културном свету против ропског система која је Немачка увела у Белију. После инвазије Белије прва је дужност Савезника била да се постарају за снабдевање и потпомагање белгијског народа у окупираним територијама. Савезничке су владе преко једне комисије неутралних држава потпомагале становништво у Белији.

Савезници су објавили меморандум у коме су изјавили да непријатељ нема права да искористи комисију нити да присвоји намирнице које су одређене за становништво.

Али Немци нису хтели да остану верни њиховим обећањима.

Сва белгијска живина је изведена из земље ради исхране немачке војске на фронту. Белгијски су радници били приморани да раде за Немце.

Немци су присвојили све машинерије белгијских радионица као и оне које су искључиво одржавале народну индустрију. На тај су начин Немци упропастили земљу. Овакве преступе су Немци нарочито вршили у последње време.

Они су забранили да та који сија неутралних држава раздаје помоћ и на тај начин створили беспосличаре које су одводили у Немачку. Сада је сва белгијска национална машинерија упропаћена, а извоз намирница, које су потребне за исхрану становништва, узео је велике сразмере.

Савезници протестују против експлоатације и ропства који су наметнути цивилном белгијском становништву које је неспособно да протестује само.

Ситуација Румуније

Утисци једног дописника на румунском фронту

Лондон, 23. новембра.

Дописник „Дејли Мелс“ на румунском фронту послао је следећи телеграфски извештај своме листу:

„Повлачење румунске војске испред надмоћности аустро-немачких трупа врши се у јединственом реду и са задивљавајућом методом. И ако је Фалкенхајн имао план, да изврши и покрете опкољавања румунске војске и да ову доведе у критичан положај, руско-румунски генералштаб успео је да осујети овај германски план. Цела румунска војска је очувана и повлачи се на већ одређене стратегијске положаје. Напуштена румунска територија остала лишена свега, што би непријатељу могло бити од користи. Све је жито евакуисано, као и сав ратни материјал. На положајима око Букурешта извршено је ново концентровање руско-румунских трупа и већ су отпочеле борбе, које се, постепено развијају повољно по наше Савезнике.“

Аустро-немачки листови покушавају, да румунску кампању представе као до крајности критичну. Међутим непријатељски коминики нису досад забележили ниједан румунски пораз. До битке већих размера још није дошло. Међутим, она се већ наговештава. Док се врше припреме за ову, почиње се већ развијати руска офанзива у Карпатима, на фронту Буковине и у Добруџи. У војним руско-румунским круговима влада уверење, да ће проврет у ситуацији ускоро наступити.

Румунски народ прати развој операција са великом хладнокрвношћу и мирношћу имајући непоколебљиво поуздање и веру у свој генералштаб и војску.“

У слободном Битољу

-- Примери ретне племенитости --

Битољ, 20. нов.

У Битољу се бави још од првога дана ослобођења грофици Де Ренак. Она је предстваница трију француско-српских комитета, у Паризу, Версаљу и Анжеру, за помоћ српским породицама пострадалим у рату, и других двају друштава: Ameri-

ФЕЛТОН

В. Крстић

Лутња (Харфа) леђанскога певца

Некада, у маленоме леђанском граду, бесноме командиру немачких мачоносаца, у замку који му сагради порабоћени народ, једне ноћи за време бесне гозбе, тешко беше без свирке, па нареди пијаним слугама да за један сат мора слушати љубке звуке лутње. Слуге се препадоме и разиђоме на све стране, да изврше налог свога господара.

На крају чарнога борја стоји виска колеба леђанска, у којој тиња слаби жижак. У мрачној соби седи погрљени старац и на крилу му почива сребровучна лутња. Низ образе теку му вреле сузе и падају на мрво тело ње-

гове унуке. Упадају пијане слуге и деру се: „на ноге, напред“ и терају једнога старца. Један од крвожедника приноси буктињу стреји колебе и пламен је обузима.

У замку командир и његово друштво слушају свирку и песму леђанскога свирца. Вешта рука старчева игра по сребрним струнама, као да му од срца иде песма, па ипак се намргодише разуздани пијанци — звуци као тешко олово падају на њихова окорела срца, јер из веселих звукова лутње продире из њих кнебу нека чудесна топла молитва очајног старца. „Умукни, матора

сово!“ Загрме командир.

Стари певач пусти лутњу из руку и седу главу обори на груди. У једанпут старац удрхта, јер чу слатки глас. То беше глас његове унуке. Затим угледа златоперу птицу, која му довикваше: ходи за мноме! ходи за мноме! И он пође. — Она га доведе, најпосле, на врх једне мале хумке, па је нестале. Старац се брзо освести заноса и гроза га обузе, када се сети, да су, можда, већ опазили да га у замку нема. Старац похита замку, али, уједанпут му се оте крик из груди. Ни трага не беше на оном месту, где је се замак налазио. Од хумке до замка беше језеро. Он виде, како се у дубини језерској руши замак и слушаше страшне крике ужаса и очајања. Али у том тренутку, од средине језера, право ка њему, као невидљивом силом

гонена пловљаше лутња, коју беше у замку оставио. Једини чист и неукаљани предмет у том гнезду покварености и разузданости — лутња леђанскога певца избеже општу пропаст.

* * *

И бесним крвожедницима и хијенама Српства, Немцима и Бугарима, мало је што се због њих проли море људске крви, већ као гладни вуци и дивље звери насрнуше на српски народ да га униште и истребе; мало им је што уништише све оно што је култура створила за дуги низ година; мало им је што нам земљу економски и привредно сатиру; мало им је што нам у земљи створише глад, беду и чемер; мало им је што пљачкају народ, разрезајући му контрибуцију некакву; мало им је што покушавају, от-

варањем својих школа, да нам језик униште; мало им... та, ко ће набрајати њихова недела? То је остављено ономе, ко буде писао историју кратковремене, разбојничке, немачко-бугарске управе у Србији. Сва су им та недела била недовољна, већ стадоше, у последње време, одвајати децу од очева, хранитеља од нејачи, браћу од сестара, синове од мајки, и одводити их у своје удаљене крајеве да им тамо раде. А они остадохе, још мало, да пирују у нашој лепој земљи.

Пирујте, аликовци, јер су вам дана избројани! И као што је сачувана лутња леђанског певца, тако су исто сачуване и лутње леђанскога певца, и оне дају од себе звуке небесне сласти, у знак, да ће последњег дана њихове пропаст пресуда праведнога су-

can Clearing House-a и Distribution Americaine, са истим задатком. Сва ова друштва чине мисију под називом: Mission Reinach-Foussemagne de Paris, чија је представница и душа госпођа Де Ренак.

У магацин који јој је општина Битољска ставила на расположење, она већ слаже разне ствари које су јој приспеле и делт битолској сиротињи. Сто сандука разних ствари, као: о дело за људе и жене, рубље, обући, сапун, млеко, какао, пиривач, шиваће машине, платно, игле, конци итд. обилато се деле сиротним битолским грађанима.

У једну скромну собу изнад самога магацина, свогим проста готово војнички, наставила се ова племенита грофица, да би могла лично пазити над овим стварима и да би се под њеним надзором подела правично вршила.

Сви Битољци, нарочито битолска сиротиња, познају већ

врло добро своју племениту грофицу Де Ренак.

Француске војне власти су љубазно наишле на суорет, ставивши на расположење грофици Де Ренак кампоне за пренос горњих ствари од железничке станице до Битоља.

Поред грофице Де Ренак, Битољ је имао среће, да види у својој средини и изасланика Serbian Relief Fund-a, г. професора Р. С. Бозанкета, који је дошао у Битољ одмах сутрадан после ослобођења. Г. Бозанкет се на лицу места распитивао о првим и најхитнијим потребама овдашњег сиромашног становништва, и, вративши се у Солун, послао у Битољ прву партију ствари које је Serbian Relief Fund намењено битолској сиротињи и свима који су пострадали у рату. Ове ствари су смештене у магацину грофице Де Ренак под чијим се надзором раздају такође сиротињи.

коби десили у Варшави између немачке полиције и социјалиста који су покушавали да организују народне матинге.

Народни Савет састављен од Немаца у Варшави чини све напоре да умири јавно мишљење и приволи централним силама.

Немачко варварство.

Из Париза јављају: Док Немци одводе Белгијанце у Немачку и приморавају их да раде по радионицама, докле они доводе Французе из заузетих територија у Белгију и приморавају их да врше војне радове.

Исто као и Белгијанци, Французи одбијају да раде за непријатеља њихове отаџбине. На тај начин они излажу врло строгим казнама и ужасним злостављањима. Али они више вољу да страдају него да окрне патриотску дужност. Немци да би им се осветили за неизвршење наредбе не дају им леба.

Француска ће предузети кораке код Сједињених Држава да им се побољша судбина.

Бугарско дивљаштво.

И по одласку из Битоља Бугари нису престали искљивати своју мржњу према његовом становништву. Из својих далеким метвх топова свакодневно туку варош, носећи само жртве невином грађанству.

Најуче су изабацили на варош 164 топовских зрна, од којих је погинуло пет а рањено деветоро жена и деце, а претјуче су бацили 87 зрна, од којих се зна да је погинуло једно, а рањено два лица.

Немачко дивљаштво.

Позански часопис «Јидише Рундшау» доноси у своје 81. броју следеће:

«Када је Немачка у месецу августу 1914. године објавила мобилизацију, напала је гомила на јеврејске радње у циљу пљачкана. Међу осталима нападнута је радња угледног јеврејског трговца. Голдмана, који је покушао да даје отпора и маса га је напала и изломиле му ноге. Један лекар догрчао је, да укаже овој помоћ и почео је пребацити маси за оваква насиља. Мислећи да је и он Јеврејин, руља га је напала и испребијала на мртво име.

Пре неколико дана био је претрес и суђење поводом овога догађаја. Два нападача нису суђена, јер су војници, а остали су осу-

ђени са по 25 до 50 марака казне. Није потребно нагласити, да су нападачи били Немци.

Исправка.

У јучерашњем броју «Писму из Битоља» промакла се једна штампарска погрешка. Пасус «како су Бугари кинили бугарско становништво» треба да гласи: «како су Бугари кинили битолско становништво.»

Последње вести

Догађаји у Грчкој

Париз, 23. нов.

«Депеш де Тулуз» пише о догађајима у Грчкој. «Јавно мишљење захтева најсвергичније мере. Ми имамо војску у Солуну. Не треба да иза ове, једна мучка издаја чезка згодан моменат, да зада зликовачки ударац. Грчка има две владе, од којих је једна сувишна. Грчка је у потпуној анархији. Краљев дворца је огњиште интрига».

«Тан» пише: «Нема поштеде ни обзира. Крв наших војника, који су догрчали на позив г. Венизелоса тражи освету. Није довољно извршати пресуду над мрачним саучесницима, виновници и одговорни чиноци су горе, и треба их горе и тражити. (Радио).

«Пти Паризијен» пише: Енглеска влада у споразуму са савезничким владама изјавила је: «Рад краља Константина веће остати некажњен. За неиспуњење тражењих захтева, нема другог начина до предузимања једне строге и брзе мере. Француске и италијанске трупе нису тако далко, ако краљ Константин и даље продужи да нам пркови, он ће се изложити строгој казни».

Клемансо пише у «Ом Аншене». Ми можемо пребацити за све грчком краљу Константину, само не да нас је преварио, јер га то разлажује од Фердинанда краља Бугарске.

«Тајмс» каже: Краљ Константин и његова влада издали су Споразум. Ми треба да предузмемо брзе енергичне мере, које ће респирити престиж Савезника и осигурати заштиту савезничких снага на солунском фронту за у будућности. Историја наших веза са краљем Константином пуна је неразумљивих заблуда. Ове погрешке морају престати у будуће ако Савезници желе да очувају свој ауторитет и утицај на истоку.

ПОШТА За Србију

— Дари Ч. Новаковићки, Панаћин. — Са Чедом, Божом и зет Миланом заједно сам. Мита у Француској. Често пише. Здравствмо. Новац у 200 круна. Здравств 9.—X—1916. г. Оглас твој прочитао. Јави детаљно о кући. Чувај мајку. Воја Новаковић, суд. писар.

— Радосав Миленковић, поднаредник из села Планинице србобелвачког јавља се својим родитељима да је жив и здрав. Моли за извештај истим путем. Са њиме су: Петар Радојковић, Милош Вељковић, шурак Петар Миленковић, Милан Илић, Војислав Давидовић, Вељко Пауновић, Вељко Симоновић, Алекса Милановић, Алекса Милошевић, Алекса Петровић, Сава Илић, Милан Милијић, Милан Милутиновић, Милојко Манојловић, Јосиф Станисављевић, Живан Васиљевић, Милош Васиљевић, Сретен Миленковић, Сава Богосављевић, Лазар Спасић, Лазар Илић и Душан Милојевић, сви из Планинице. Драгутин и Сибин Качаревићи из Рековца, срез левачки живи су.

Сјајна српска победа

— Српски званичан извештај —

Солун, 23. новембра.

22. новембра јака артиљеријска борба и пешадијска акција дуж целог фронта. Северо-источно од Будимираца једним сјајним нападом отеле су наше трупе веома солидно утврђене висове, које су Бугари и Немци очајно бранили.

Већи број заробљеника, један немачки баџач мина, преко стотину пушака и другог ратног материјала пало је у наше руке.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Једна наредба.

Сви чиновници и обвезници чинов. реда, који припадају деповској команди, а који су до скоро били на становању по деповима па им је Највишим решењем одобрено да станују у вароши Солуну, где се сада налазе и о њима води надзор Месна Команда, — позивају се да одмах лично престану овој Команди и том приликом, сходно наређењу Врховне Команде, даду своје адресе односеће се на улици и број куће где станују. Ко не буде дошао узмеће се на одговор.

Из канцеларије Команде Места за Српске Трупе у Солуну бр. 23.161 22. новембра 1916 године.

Писар Мин. Унутр. Дела.

За писара Министарства Унутрашњих Дела постављен је г. Страшмир Милетић, апсолвирани правник.

Чиновницима Министарства Грађевина.

Умољавају се г. г. чиновници Министарства Грађевина који се не налазе на раду при Дирекцији Државних Железница Војној Пошти, да изволе предстати Генералном Консулату Краљ. Србије

ради саопштења једне наредбе Г. Министра Грађевина.

Из канцеларије Краљ. Српског Ген. Консулата у Солуну 20. новембра 1916. год.

Енглески кабинет.

Из Лондона јављају да је министар председник, Сер Асквит изјавио у парламенту: «Краљ је на мој предлог дозволио састав новог кабинета. Ми желимо да земља и парламент знају да, ма која влада била, политика која је вођена од почетка непријатељства неће бити промењена».

Комесар полиције у Солуну

За комесара железничке полиције у Битољу у рангу ср. начелника III. класе, постављен је г. Коста Штерић, досадашњи чиновник нашег консулата у Солуну. Честитамо г. Штерићу постављење.

Незадовољни Пољаци.

Из Женева јављају да су шефови националне пољске партије извештени да становништво у руској Пољској врши једну пропаганду против регрутовања Пољака у немачку војску. Свештенству помажу социјалисти који изјављују да само пољски парламент може решити формацију једне пољске војске. Многи су се су-

знавали — ти си ми, као старом пријатељу, отворио твоје срце. Причао си ми да си добио везе са твојима милем и драгим. Хвалио си твоје војнике. Отворио си твоје срце предамном као да смо се познавали из детињства. А то беше први наш разговор..

Пенући се једне ноћи на маршу, преко Старковог Гроба, на Кајмакчалан — ти си ми неколико пута нудио да јангем твога кона.

Све су то одлуке добре, поштене душе и отвореног витешког карактера.

Тада сам последњи пут с тобом разговарао. Јутрос те видех мртва а по подне у 4 сах. сахранисмо те.

Обилазећи ровове твојих војника после ноћашње борбе, непријатељска граната нашла те је.

Са разирсканом главом видио сам те јутрос. Двапут си већ рањен у главу и ево, трећи пут свршио си животом!

Нисам тражио податке о твојем ранијем животу. Не знам где си рођен, ни колико ти је година. Незнам шта си учио, ни какав си био у школи. Све ми то није потребно, јер не мислим да ти пишеш некролог, врти сам пак присталица оних који се држе оне латенске изреке: «о мртвима не треба ружно говорити». И за живота и после смрти, о свакоме треба рећи истину.

Непознавајући твој ранији живот, за мене је меродавно ово: Кад је у пуку тражено, да се од најбољих и најјуначнијих, тајним гласањем свих официра, избере најдостојнији чија би слика красила француски Пантеон —

сви су официри гласали за тебе. Кад сам упитао једног војника: шта би са твојим командиром? — рече ми, онаквог командира нећемо више добити...

Колико је њих, којима се, после смрти, могу да забележе у књизи живота овакве велике речи?!

Кад смо твоје тело спуштали у гроб код скопјиврске цркве, на левом крилу твоје чете отпочела је брза арт. палба срп. батерије на непријатељске положаје. Као да се тиме нарочито требао да казни непријатељ за овако драгоцени губитак.

Слава ти, добри човече и врли јуначе!..

25. X 1916 г. Ђ Лазаревић

Саопштења

— Љубомир Крстић, пошта бр. 801, моли свакога ко би шта знао

дије немилоsrдно постигнути мучитеље и крвнике драге нам отаџбине, и да ће се тога дана чути њихови краци ужаса из њихове сопствене крви. А златоператица довикује нашим херојима код Битоља. «Ходите за мном, ходите за мном у отаџбину».

† Раденко Н. Каљевић Капетан.

Нисам те раније познавао. Познао сам те код Совича, после гоњења непријатеља до Црне Реке. То је било једног хладног јутра, после једне непреспаване ноћи на ветру, који је ледио срж у костица. Прошао сам поред твоје ватре. Свратио си ме и ако се непознавао, на час..

Као да смо се већ одавно по-

да му јави о његовом сину регруту Радојку, који је са осталима прелазео Албанију.

— Милосаву М. Новаковићу, рањенику hôpital No. 2 Sidi Abdulah — Bizerte (Tunisie) да се јаве Милета, контролор, Радосав и Милија ђак — сви Новаковићи.

— Г. Свет. Бујошевића у Женеву извештава Света Милошевић, да му је пашеног Љуба, арт. кап. жив и здрав.

— Секули Р. Перовићу, пошта 603, да се јаве браћа Стеван и Милош који су у бодници.

— Живота С. Стефановић, пошта 603, моли сваког пријатеља и познаваца да га извести ако што зна о његовом зету кап. Миловану Недељковићу.

ВЕЗУВИО
ВИНО ИЗ ВИНОГРАДА
са везувске лаве
-- КЉУЧА КРВ КО ЛАВА --
ЦРНО И БЕЛО

у Бурдима и на крму, у ма-
гацину, Ираклијева улица бр. 7--
сокачић.

Арогерија Гуслар
20--20

Стовариште
израђеног дувана, цигара
и цигарета

J. БАСТОС
Чиста Хавазна Екстра-Фина

Ставља на знање својој по-
штованој војној књижевности да
је француска чувена кућа J. Ба-
стос отворила стовариште ци-
гара и цигарета у белим паке-
тима, чиста Хавазна, нарочито
за господу официре, као и у
плавем и ружичастим пакетима.
Стовариште се налази у ули-
ци Победе (Ники) Бр. 39.

Продаја искључиво само за
војнике савезничких армија.
Продаја на велико и на ситно.
1--30

АТИНСКА БАНКА

има част известити публику, о-
фицире и војнике, као и српске
избеглице да је отворила једну
филијалу

у дну улице која чини угао са
„Грчком Народном Банком“, а
према улици Венизелос.

По споразуму са Министар-
ством Финансија Краљ. Србије,
ова филијала узела је на себе
поштом новца извесним поро-
дицама у Француској, Алжиру,
Тунису, Русији, Кореји и сви-
ма француским колонијама, у
Швајцарској, свима Савезничким
и неутралним земљама, као и у
главним варошима Србије.

Филијала је узела на себе и
следеће банкарске операције:

Куповину и продају стране
монете, емисију кредитних пи-
сама; налоге за исплате у свима
варошима Грчке, Европе и пре-
коморских земаља; берзанске на-
логе и исплате купона итд.

Сем тога, по налогу „Српског
Црвеног Крста“ примила је на
себе депоновање новчаних при-
лога који су му намењени.

Д-Р АЛЕКСАНДРИДЕС
специјалиста за унутарње
бо лести. — Управник болни-
це за заразне болести

Прима сваког дана од 11--12
пре и од 5--6 по подне у фран-
цуској апотеци ул. Франк бр. 35
— у згради француске болнице
— а од 2--4 по подне у својој
офану улица престола, наслед-
ника Ђорђа бр. 85 — уопредно
ул. са булеваром краља Констан-
тина

Поткожно убривавање Нео-
салварзана као и новог фран-
цуског препарата „Galyl“ про-
тиву сифилиса 22--

Д-р АЛБЕРТ ГАТЕЊО
ЗУВНИ ХИРУРГ
Дипломираног од Медицинског
Факултета и Школе за зубно-
лекарство у Паризу.
Савршено лечи уста и врши
све модерне зубне радове за
3--4 дана.

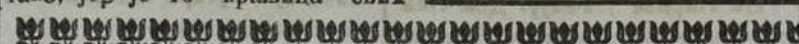
18-то годишње искуство
34 ул. Венизелос, 147 ул. Ег-
натаја. 59--

РЕКС
Фабрика цигарета — Јану-
каки Протопапа

Рекс се зове нова марка ци-
гарета горње фабрике. Зове се
гако, јер је то краљича ових

других марака својим одличним
квалитетом и особитим укусом
и финим мирисом.

Препоручујемо цигарете Рекс,
Рекс, Фос, Авги и Кирки, које
се могу добити у свима прода-
ницама дувана. 54--

Нова Књижара
МЕШУЛАМ и МАТАРАСО

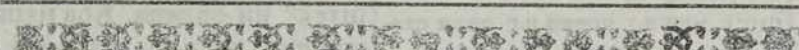
43 улица Велики Алоксадр 43 — Солун.
Велико стовариште свију канцеларијских потреба. Про-
даја ангро и детаљ.
Препоручује се свима надлештвима и канцеларијама.
Цене најумеренаје. 41-- --2

Најбоље и најукусније су

★ **CIGARETTES Philippi** ★

Улица Франк 31 41-- --2 Солун.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА
„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА
Специјалитети:
Нестос Кики Див. 1.—
„ Глубек „ 0-80
„ Јави „ 0-65
„ Афро „ 0-50
85--

Посетите и купите у Солуну све намирнице у најстари-
јој и најприватнијој радњи

Колонијално-деликатесне робе
В. МУСИО

ОСНОВАНА 1860. ГОД.
Улица Булгароктон бр. 6 у близини Централне Поште.

ОГРОМНО СТОВАРИШТЕ:
Свих врсти конзерви, Сардња, риба итд. Кондезованог млека.

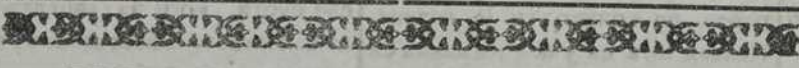
Велики избор свих врста француских вина, ликера, ко-
њака, шампања итд.

Из првих фабрика: бонбона, посластича, чоколада, био-
квита, равна теста итд.

Најфинији војтин, путер. Свеће „Аполо“ и „Фуршје“.
Солуни и парфимерије првог квалитета.

Разне минералне воде. Боја за обућу итд.
ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ И УТВРБЕНЕ

Сва је роба јевтинија но ма у којој другој радњи.
Продаје на велико и на ситно. 84--

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ
најбоље цигарете

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0-50, 0-75 лепта и 1 драхме

Продају се свугде

Главна продаја у филијалу „Атлас“ кiosk „Бела Кула“
ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28--30

Најстарија и највећа радња у Солуну

нове помодне робе
МЕРКАДО ЈЕСИА
улица Венизелос бр. 31.

Приспеле су огромне количине МЕКИНТОША за господу
и даме, за г. г. пешадјиске и коњичке официре

„IMPERMEABLE“ енглески КВАЛИТЕТ ЕКСТРА

По пени које искључују сваку конкуренцију.

Велики избор женских палета-а од плиша, штофа и т. д.
најеlegantнији крој по последњој париској моди.

Ове недеље приспели штофови за костиме, велике ширине
од шевнота, габардина и т. д.

ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРБЕНЕ. 27--

СИНОВИ Г. А. ГРЕРА И К° ЛТД.

СОЛУН
НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:
Позамантерије, чарапа, бижутерије, мириса, чипака, пантљич-
платна, мушета. Париских артикала, женске
конфекције, гвожђарије и т. д.

— ЦЕНА УТВРБЕНА —
Продаја на велико и на ситно по истој цени.

Српско Трговачко Друштво А. Д.
из Београда.

— СОЛУН —

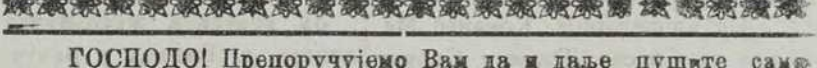
Мисир Чарши бр. 3. (Спробу Централне Поште
у згради Хотел „Слободе“—„Liberté“)

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове
врши обичне и телеграфске новчане исплате за Србију,
Швајцарску и све Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује поштанским
упутницама у свима монетама.

Уз сваку пошиљку треба нам јавити тачну адресу коме-
нма новац да се упути.

Прима новац на штедњу и чување.
Обавештења бесплатно. 48-- УПРАВА.

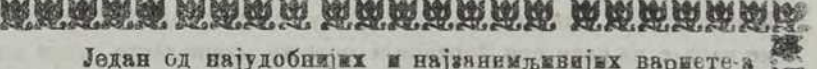
ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пушите саме
цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

САЛОНИКА
КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

Најбоље и најукусније цигарете и дуван свих врсти.

Награђена првом највећом наградом на изложби
у Филаделфији.

НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА
Нарочито „Миролато“ и ДУВАН ЗА ЛУЛЕ. 45--90

Један од најудобнијих и најјанимљивијих варијета-а
у Солуну јесте

„ГЕТЕ“

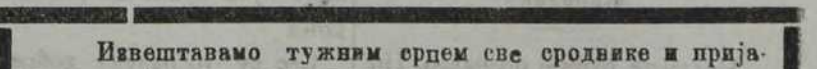
који се налази на кеју, у близини „Беле Куле“

Програм је врло одабран са много занимљивих та-
чака. Сада је пространа и одлично осветљена.

Пића су од најбољих француских и енглеских ма-
рака. Оркестар одличан.

После варијетеа кабаре

зато сви у „ГЕТЕ“

Извештавамо тужним срцем све сроднике и прија-
теље да је наш мили и непрежаљени супруг, отац, таст
и деда

† Д-р Павле Бота
физикус окр. крушевачког

преминуо наирасно од кашље 14-27 октобра т. г. у 57-ој
години свога живота, у Крушевцу.

Тело милог нам покојника сахрањено је 16-29 окт. т. г.
Крушевац—Солун, новемб. 1916. год.

Ожалошћени:
Супруга Мара; вћи Милана; зет д-р Светислав Стефановић
унучад: Павле и Милица и остала родбина.